

Bordeaux: een steekproef uit tienduizend chateaus

18 oktober 2019 · door Gentil Noens

Zes Grands Crus Classés van Saint-Émilion tot Pauillac — een klein staal uit een streek met 10.000 chateaus en 57 herkomstbenamingen.

Op 17 oktober 2019 zette Wijnclub Zottegem, geleid door de adjunct-wijnmeester, Bordeaux centraal: zes Grands Crus Classés van Saint-Émilion tot Pauillac, langs Pessac-Léognan, Fronsac en de Médoc. Dit is het volledige infoblad van die avond. Alle wijnen die we ooit proefden staan in onze [wijncatalogus](#).

De geproefde wijnen

Wijnhuis	Wijn	Jaar	Land
Château Magdelaine	Saint-Émilion Premier Grand Cru Classé B	1996	Frankrijk
Château Les Ormes Sorbet	Cru Bourgeois Supérieur Médoc	2012	Frankrijk
Château De Fieuzal	Pessac-Léognan Grand Cru Classé	2014	Frankrijk

Wijnhuis	Wijn	Jaar	Land
Château La Rose Brisson, Maison Galhaud	Saint-Émilion Grand Cru	2015	Frankrijk
Château Moulin Haut- Laroque	Fronsac	2016	Frankrijk
Château Lynch-Moussas	Pauillac Grand Cru Classé	2016	Frankrijk

Noot van de assistent-wijnmeester

Bordeaux... een bijna magisch woord voor vele wijnliefhebbers. Deze alomgekende wijnstreek werd zo'n 2.000 jaar geleden gesticht, wanneer de Romeinen de eerste druivenstokken introduceren in de regio.

Vandaag is het niet alleen de wereldhoofdstad van de wijn die zijn naam leende aan de beroemdste Franse wijngaard, maar Bordeaux roept daarnaast ook de namen op van vermaarde herkomstbenamingen zoals Pauillac, Margaux, Pomerol, Fronsac en Saint-Emilion en hun vermaarde wijnkastelen.

De faam van Bordeaux is echter gebaseerd op zijn gerenommeerde chateaus die wijnen maken met een lange levensduur, bewaarwijnen dus.

Deze wijnstreek van zo'n 130km lang en ongeveer 100km breed, zorgt voor de helft van de Franse 'appellation contrôlée' wijnen. De combinatie van verschillende terroirs, druivensoorten en het vakmanschap van de wijnbouwers, zorgt voor een bijzonder rijk en gevarieerd aanbod van wijnen. Een te groot aanbod om tijdens één proefavond te bespreken,

maar we zullen toch een mooie steekproef naar voren schuiven.

Hierbij alvast enkele cijfers rond de wijnen van Bordeaux:

- Oppervlakte wijngaarden: ± 117.000 ha
- Productie: $\pm 6,5$ miljoen hectoliter/jaar ≈ 900 miljoen flessen
- Aantal wijnbouwers: ± 20.000
- Aantal chateaus: ± 10.000
- Aantal herkomstbenamingen: 57 A.O.C.'s

Geografisch en klimatologisch

Het Bordeauxgebied wordt door de rivieren Dordogne, Garonne en hun gezamenlijke monding, de Gironde, in drie grote wijnzones verdeeld. Op de linkeroever van de Gironde/Garonne liggen de wijngebieden Médoc en Graves. Op de rechteroever bevindt zich de Libournais met Saint-Emilion en Pomerol als belangrijke wijngebieden. Het gebied tussen beide rivieren heet toepasselijk 'Entre-Deux-Mers'.

Verspreid over deze zones zijn er nog 5 wijngebieden die op lage heuvels liggen. Ze worden de Côtes van Bordeaux genoemd.

De druiven groeien er in een complexe bodem waarin vaak kalksteen voorkomt, samen met klei, leem, zand, mergel of kiezel. De bodem is bepalend voor de aard van de wijn doordat elke druif een bepaald bodemtype verkiest. Maar algemeen geldt: hoe armer de bodem, hoe geschikter voor de wijnbouw.

De wijngaarden van Bordeaux liggen op ongeveer 45 graden noorderbreedte, ongeveer halfweg tussen de Noordpool en de evenaar. Deze streek is gezegend met een zacht en gematigd klimaat, gekenmerkt door zachte winter, warme zomers en normaal voldoende regen. Dit komt vooral door de verzachtende invloed van de watermassa's zoals de Atlantische oceaan en de rivieren de Garonne en Dordogne. In het zuiden beschermen de uitgestrekte naalddwouden van de Landes tegen de westenwinden. Strengere vorst komt maar sporadisch voor. Dit alles resulteert in een beheerste groei en een langzame maar constante rijping van de druiven.

De druivensoorten

Bordeauxwijn wordt bijna altijd gemaakt van verschillende druivensoorten. Het mengen van wijn van 2 of meer druivensoorten, de assemblage, gebeurt na de gisting en is voor elke herkomstbenaming verschillend. Deze ligt deels vast in de appellatieregels, maar ook de eigen inzichten van de wijnbouwer bepalen de verhoudingen.

Het maken van wijn uit meerdere druivensoorten is eigenlijk ontstaan doordat wijnbouwers het risico op mislukte oogsten wilden opvangen. Dat gebeurt bijvoorbeeld door vroeg-rijpende soorten zoals Merlot en Malbec, te combineren met laat-rijpende zoals de Cabernet Sauvignon.

Door druiven met verschillende eigenschappen te mengen, ontstaan wijnen die mooi evenwichtig zijn. Het geheel is altijd meer dan de som van de delen: de ene druif brengt aan wat de andere ontbreekt. Zo

maakt een Merlot een wijn soepeler, terwijl een Cabernet Sauvignon zorgt voor tannine en aroma's van zwarte bes.

In Bordeaux zijn er 5 blauwe en 5 witte druivensoorten aangeplant. De wijnwet laat voor rode wijn ook Carmenère toe, maar die komt haast niet meer voor. De rode wijn wordt gebaseerd op de Cabernet Sauvignon, Merlot, Cabernet Franc, Petit Verdot en Malbec.

Cabernet Sauvignon. Voor veel wijnliefhebbers zijn Bordeaux en Cabernet Sauvignon bijna synoniemen. Thuisbasis voor deze druif zijn de wijngaarden op de linkeroever: Médoc, Haut-Médoc en Graves. De druif voelt zich daar bijzonder goed in die arme, licht hellende kiezelgronden die een goede afwatering toelaten.

Het is een laatrijpende druif, waarvan de kleine bessen in een compacte tros vervat zitten. Ze hebben een donkergekleurd sap, een groot pitvolume en een vrij dikke schil. Deze bezorgt de wijn niet alleen een diepe kleur maar ook veel tannine. Vandaar ook dat in Bordeaux de druif het gezelschap krijgt van andere druiven zoals de Merlot om het geheel soepeler te maken.

Wijn van Cabernet Sauvignon is altijd donkergekleurd en bezit een uitgesproken neus van zwart fruit: cassis en zwarte bes, maar dikwijls ook braam- en bosbes. Andere aroma's die vaak voorkomen zijn munt, specerijen en pure chocolade. Een geur van groene paprika daarentegen wijst erop dat de druif niet helemaal rijp is geplukt. De wijn bevat naast de flinke dosis tannine ook nog pittige zuren.

Merlot. Deze druif is ook een echte en typische Bordeaux druif, ze is zelfs de meest aangeplante soort. Hoewel deze in het hele gebied voorkomt, voelt de Merlot zich het beste thuis in de Libournais. Daar is het iets koeler en je vindt er kleihoudende kiezelgronden. In Pomerol en Saint-Emilion zijn er zelfs wijngaarden die vrijwel uitsluitend met Merlot zijn beplant, zoals Petrus (95% Merlot) en Clos Larcis (100%).

De Merlot is een vorstgevoelige, vroeg-rijpende druif, gemiddeld 2 weken vroeger dan de Cabernet Sauvignon. De bessen zijn groter, de schillen zijn dunner en ze bevatten minder tannine. Typisch voor deze wijn is de vlezige en fluwelige smaak. Het is dan ook de perfecte partner van de wat stuggere Cabernet Sauvignon.

Een Merlot wijn ruikt in zijn jeugd naar pitfruit zoals kersen en pruimen, zwartfruit zoals zwarte kers en bosbes, en ook kruiden. Na enkele jaren rijping ontwikkelt Merlot typische herfstgeuren zoals champignon en truffel.

Cabernet Franc. Deze is de derde meest populaire blauwe druif van Bordeaux, en dichte familie van de Cabernet Sauvignon, hoewel lichter en minder tanninerijk. Deze soort rijpt wel sneller en geeft ook in een koeler klimaat zeer smakvolle wijnen. Vandaar dat deze druif ook vaker voorkomt in Saint-Emilion en Pomerol. De Cabernet Franc wordt als een soort verzekering verbouwd, voor het geval de Cabernet Sauvignon niet voldoende rijpt. De Cabernet Franc bezorgt de wijn een frisse fruitigheid met toetsen van framboos, alsook een bloemetjesgeur van viooltjes.

Dat deze druif zijn verdienste heeft, wordt in de verf gezet door kleppers zoals Château Cheval Blanc (60% Cabernet Franc) en Château Ausone (50% Cabernet Franc).

Petit Verdot. Een zeer donkere, bijna zwarte wijndruif, die heel moeilijk te telen is vanwege zijn zeer late rijping, en heeft dan ook een klein rendement. De kleine druiven hebben een dikke schil, die zorgt voor een diepe kleur, veel tannine en kruidigheid. Qua smaak kan je deze wijn dan ook vergelijken met Syrah, die eveneens vol, complex en kruidig is. Door de tannines hebben de wijnen waarin deze druif verwerkt is ook een langere bewaartijd.

Terwijl vroeger deze Petit Verdot vaak amper 5% van de assemblage haalde, grijpen bepaalde grote chateaus er tegenwoordig vaker naar, zoals bijvoorbeeld Château Belle-Vue (30% Petit Verdot).

Malbec. Deze vijfde blauwe druif is het minste aangeplant in Bordeaux. Veel van de Malbec stokken werden na de rampzalige vorst van 1956 gerooid en vervangen door Merlot. De druif komt vooral nog voor in de Haut-Médoc.

De roots van Malbec wijnen liggen eerder in Cahors, het zuidwesten van Frankrijk, maar daarnaast is de Malbec een groot succes in bijvoorbeeld Argentinië. Dit Zuid-Amerikaanse land produceert nu ruim 75% van alle Malbec wijnen wereldwijd.

Malbec is een vroegrijpe druivensoort met grote en donkergekleurde bessen. De wijn is krachtig, smaakvol en met opmerkelijke kruidige aroma's. Deze werd vroeger dus vooral gebruikt om de 'harde' wijnen die

een lange rijping nodig hadden, soepeler te maken.

Malbec is diep paars-rood en zelfs ondoorzichtig, een beetje te vergelijken met de kleur van Syrah en Mourvèdre. Je kan deze wijn herkennen aan de magenta (dieproze) gekleurde rand.

Bespreking van de wijnen

Château Magdelaine Saint-Émilion Premier Grand Cru Classé B 1996

De wijngaard van Château Magdelaine bezit een opmerkelijke hoefijzervorm, omvat 10,5 hectaren en ligt gedeeltelijk op het plateau (kalkgrond) en deels op een helling (kalkhoudende klei) richting Dordogne. Dat stuk is zo steil dat de grond er alleen met een paard kan worden bewerkt.

Doordat de wijngaard klein en bijzonder goed gelegen is, wacht de wijnmaker met plukken tot de druiven optimaal rijp zijn. Dan haalt een grote ploeg plukkers de hele oogst op enkele dagen binnen.

De wijn is samengesteld uit 90% Merlot en 10% Cabernet Franc. Ondanks het grote aandeel Merlot is Magdelaine een stevige wijn waarin de ruim aanwezige maar fijne tannines goed zijn opgenomen in de zijdezachte en volle smaak. Echter, aangezien we hier te maken hebben met het wijnjaar 1996, verwacht ik vooral een tertiair aroma van leder, of vochtig leder gezien het hoge percentage aan Merlot, en ook een geëvolueerde roodbruine kleur.

Château Les Ormes Sorbet Cru Bourgeois Supérieur

Médoc 2012

De benaming 'Cru Bourgeois', stamt uit de 15de eeuw, wanneer rijke burgers (bourgeois) het recht krijgen om eigendommen te kopen, en dus ook wijngaarden. Het woord 'Cru' heeft zowel de betekenis van wijn, als de plaats waar de wijn vandaan komt. 'Cru Bourgeois' betekent dus eigenlijk letterlijk 'wijngaard van de burger'.

Dit familiale wijndomein wordt beheerd door Hélène Boivert met haar 2 zonen, die reeds de 9de generatie vormt. De wijngaarden liggen verspreid over 20 hectaren, en vormen dankzij de kalk- en kiezelgrond de ideale biotoop voor de Cabernet Sauvignon, die dan ook overheerst in de assemblage. De gemiddelde leeftijd van de wijnstokken bedraagt 30 jaar. De jaarlijkse productie bedraagt ongeveer 90.000 flessen van hun eerste wijn, de Château Les Ormes Sorbet, en 30.000 flessen van hun tweede wijn, de Château de Conques.

De samenstelling van de wijn bestaat voor 65% uit Cabernet Sauvignon, 30% Merlot en 5% Petit Verdot, en wordt gedurende 16 tot 18 maanden op eiken vaten gerijpt.

Deze donker-violet kleurige wijn heeft een florale en een nog fruitige neus, waarbij de tannines, weliswaar reeds wat afgerond, nog prominent aanwezig zijn.

Château De Fieuzal Pessac-Léognan Grand Cru Classé

2014

De geschiedenis van deze Grand Cru Classé beslaat meer dan 400 jaar en 5 verschillende families. Heden is de Ierse familie Quinn de eigenaar, die worden bijgestaan door de wijnmaker Stephen Carrier.

Deze wijn wordt gekenmerkt door een paarse-rode kleur, met een medium body en een zuurtje in de afdrank. Voor het jaar 2014, is de maceratie van de druiven gebeurd op inox en beton, om de fruitige frisheid te optimaliseren, waarna de wijn op houten vaten ging. Qua aroma's staan dus de kersen, frambozen en bosvruchten centraal, met een hint van kruidigheid en vanille.

De assemblage van De Fieuzal bestaat voor 65% uit Cabernet Sauvignon, 25% Merlot en 10% Cabernet Franc.

Château La Rose Brisson, Maison Galhaud Saint-Émilion Grand Cru 2015

Maison Galhaud wordt gesticht in 1901 door de heer Léon Galhaud, die belangrijk onderzoek gedaan heeft naar de kwaliteitsverbetering en de houdbaarheid van wijn. Vandaag zwaait Jean-François Galhaud de scepter, de 3de generatie, die Oenologie gestudeerd heeft in Bordeaux en Montpellier, en bijgestaan wordt door de oenoloog Jean-Philippe Fort.

Het domein is in totaal 16 hectaren groot, waarbij de gemiddelde leeftijd van de wijnstokken 35 jaar bedraagt. De fermentatie van de wijnen begint in inox vaten, om daarna af te rijpen op eiken vaten. Jaarlijks produceren zij ongeveer zo'n 30.000 flessen.

Deze wijn is samengesteld uit 85% Merlot en 15% Cabernet Sauvignon. In de neus zullen we gerijpt rood fruit terugvinden alsook toetsen van vanille, alsook in de mond.

Château Lynch-Moussas Pauillac Grand Cru Classé 2016

De geschiedenis van dit wijnhuis begint in 1610, toen eigendom van een 'négociant', met de benoeming van de château Lynch. In 1835 wordt het domein opgesplitst in de château Lynch-Moussas, gelegen op de plaats Moussas waartoe ook de kasteelgebouwen behoren, en het welgekende château Lynch-Bages. In 1855, wordt château Lynch-Moussas de 5de Grand Cru Classé in de Médoc. De huidige eigenaar is de familie Castéja, reeds sinds 100 jaar.

De donkere violet-rode wijn die we proeven is samengesteld uit 83% Cabernet Sauvignon en 17% Merlot. In de neus vinden we voornamelijk braambessen en cassis terug, maar ook florale toetsen, ceder en tabak. In de mond primeert een fris fruitige smaak, met elegante tannines en een lange afdronk.

Château Moulin Haut-Laroque Fronsac 2016

De wijnbouwer van dienst is Thomas Hervé, die in 2012 de leiding overneemt van zijn ouders, en vormt ondertussen de 17de generatie. De eerste botteling door de familie gebeurt in 1890. Het domein spreidt zich uit over 16 hectaren, waarvan de wijnstokken gemiddeld 50 jaar oud zijn.

De druiven worden 100% manueel geplukt, en de wijn wordt ook 18 maanden gelagerd op Franse eiken vaten. De assemblage van de wijnen

bestaat voor 65% uit Merlot, 20% Cabernet Franc, 10% Cabernet Sauvignon en 5% Malbec.

Gezien de jeugdigheid van de wijn, zullen vooral de aroma's van kersen, pruimen en zwart fruit domineren, met een zekere toets van kruidigheid.